

59.
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI
CONSENSV 1739, 16.
DISSERTATIONEM
DE MARITO
ADMINISTRATORE
ET VSVFRVCTVARIO
BONORVM VXORIS
ADHVC MINORENNIS

SVB MODERAMINE

DN. ABRAHAMI KAESTNERI

IVRIVM DOCTORIS ET PRACT.

IN

AVDITORIO ICTORVM

DEFENDET

CAROLVS GOTTLIEB MÜLLERVS

DELITIO-MISN.

LIPSIÆ, cl^o MCC XXXIX, die IV. Martii.

LITTERIS GABRIELIS TROGII.

MAGNIFICENTISSIMO ORDINE

IN ACADEMIA LIBERIS

CONSTITUTA

IN ACADEMIA LIBERIS

DE JURE

AD OBTINENDUM

GRADUM DOCTORIS

IN JURE

CONSTITUTA

IN ACADEMIA LIBERIS

DE JURE

CONSTITUTA

IN ACADEMIA LIBERIS

DE JURE

AD OBTINENDUM

GRADUM DOCTORIS

IN JURE

CONSTITUTA

neris
cidar

PRAR

W

MED
CIVIL
CARO
RITT
CT

IC

DN
ST

VIRIS
PRAE NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, EXPERIEN-
TISSIMO, DOCTISSIMIS DOMINIS,

DOMINO
WOLFFIO HENRICO
SCHREY,

MED. DOCTORI ET PRACTICO IN PATRIA
CIVITATE FELICISSIMO, ACAD. CAESAR. LEOP.
CAROL. NAT. CVR. SOCIO GRAVISSIMO, CIVITATIS
BITTERFELDENSIS EIVSDEMQUE PRAEFE-
CTVRAE PHYSICO ORDINARIO, BENEFICII
SCHVLZIANI COLLATORI
INTEGERRIMO

NEC NON

DOMINO
IOANNI FRIDERICO
APFELIO,

DN. HEREDITARIO IN NIEMECK,
STIPENDII SCHVLZIANI COLLATORI
DEXTERRIMO,

PATRONIS AC FAVORIBVS SVIS
MVLTI NOMINIBVS COLENDIS

SPECIMEN HOC ACADEMICVM
SVBMISSA ANIMI VENERATIONE
SACRVM ESSE CVPIIT,
SIMVLQVE MONVMENTVM PVBLICVM
MEMORIS TANTORVM BENEFICIORVM ANIMI

STATVIT

ATQVE VLTERRIORI FAVORI ET PATROCINIO

SE SVAQVE STVDIA

COMMENDAT

TANTORVM NOMINVM

OBSERVANTISSIMVS CVLTOR

CAROLVS GOTTLIEB MÜLLER.

ta
neris
cidar

DISSERTATIO
DE MARITO
ADMINISTRATORE ET
VSVFRVCTVARIORUM
VXORIS ADHVC
MINORENNIS.

§. I.

De origine dotis variae inter eruditos ortae sunt opiniones. Multis tamen dotis constituendae ratio probabiliter exinde fluxisse videtur, quod contentim haberi mulierem indotatam, experientia doceret, quodque amor mariti extingui putaretur, si pro oneribus matrimonii ferendis nil quicquam ipsi concederetur leuaminis. v. STEPH.

GVAZZ. de ciuil. conuersat. L. 3. p. 356.

§. II.

Equidem certissimum est, matrimonia non dotibus sed affectibus constare, neque dotem ad matrimonii substantiam pertinere, alias

A

alias quippe sexui muliebri male legibus esset consultum. Quia vero perpauci dantur proci, qui pecuniam amori coniugali non anteponunt, iuxta tritum illud: *Gelt, Mägdchen ich habe dieß lieb*; et per plures aces alienum per multos annos contractum, dote sperata exsoluere fatagunt, factum etiam exinde, ut pleraque matrimonia, prohdolor! non amore, sed dote tantum congrua hodie contrahantur.

§. III.

Ne vero proci repulsam ferre cogantur, diuites plerumque sese iactant, interpositis conciliatoribus variisque aliis mediis, haud raro non adeo laudabilibus, simplicitati puellae laqueos ponunt, donec tandem verbis phaleratis decepta in omnia consentiat, nam

Sponso familiam, characterem, diuitias iactanti,

Vt Monacho pater noster oranti

Et Notario instrumentum conscribenti

creditur, v. **COCCEIVS** de curiositate legali proficua, concl. 4. in eius volum. I. p. m. 1599. Huius generis proci parum, quod **MARTIALIS** canit, curant:

Vxorem quare locupletem ducere nolim,

Quaeritis? uxori nubere nolo meae.

Optime hac de re **SYRACID.** cap. XXV. v. 28. et 29. loquitur: *Wenn das Weib den Mann reich macht, so ist da eitel Hadder, Verachtung und grosse Schmach.*

IV.

Cum itaque talia matrimonia rarissime eueniant felicia, proci non tam pecuniam, quam virtutem in sponsa, et plane nullam puellam quaerere deberet, nisi ipse, quomodo honeste feminam alere possit, docere queat, quod multis in locis obseruari scimus, sociam quippe sibi tantum, non vero nummos principaliter eligat necesse est. Hinc etiam **LYCVRGVS** et **OLON.** cauerunt, ut *virgines indotatae nuberent*: ne propter inopiam aliquae relinquerentur inuuptae, et aliae ob diuitias magis, quam ob spectatos mores ab adolescentibus colerentur. v. **ANTONII GVIBERTI COSTANI** de dotibus et earum iure commentarii, p. m. 669.

V.

Ast, quem in finem haec similiaque adduco? Surdis sane fabula narratur. *Diues omnis quis sit quaerimus, nemo an bonus.* Diuitiae et bona dicuntur secundus sanguis. *vid. Gloss. & ibi BALD. in l. advocati* 1. c. de advocat. diuers. iud. Pecunia est lac et succus Reipublicae. v. **MARQVARD.** de iure commerc. p. 94. Pauper itaque

virgo,

neris
cidar

virgo, nisi cuidam aliquando facies sit pro dote, non facile nubendi occasionem habebit, et iuxta vulgatum: *vbique iacet*. Diuitem vero communiter quaserunt; Hanc, si inueniunt, admodum formosam, pulchram incomparabilemque credunt, etiamsi haud raro tritum illud applicari possit:

*Ranam, putat esse Dianam,
Ceram, credit esse Mineruam,
Et deforme pecus, iudicat esse decus.*

Miser autem procus cui aurum et argentum super omnia, si quaedam de *Amasia* sua ipsi in aurem quasi dicantur, cito respondet:

*Nummus honoratur, sine nummis nullus amatur,
Nummus ubi loquitur Tullius ipse tacet.*

En modum contrahendi matrimonium plerisque iucundum atque vtilissimum.

§. VI.

Vt itaque malo, quo de §. 1. dictum obuam iretur, tacita consuetudine sensim inductus fuit dotis dandae ritus, et conditio, ex qua deinceps mulieris intererat, vt inciperet, esse dotata, v. l. 71. §. 3. ff. de condit. & demonstration. l. 5. de iure dot. Et quoniam successu temporis omnis procus dotem desiderauit, sineque hac difficulter in matrimonium consensit, dotatas autem esse mulieres ad sobolem procreandam replendamque liberis ciuitatem, maxime fuit necessarium v. l. 1. solut. matrim. lex superueniens tandem consuetudinem introductam adprobauit, vt dos feminis constitueretur, vid. l. 19. ff. de R. N. conf. IOACH. HOPPER, de vera Iurispr. L. X. tit. 2.

VII.

Ne vero mulieres dotibus suis defraudarentur, cum Reipublicae interfit dotes ipsis integras seruari, sua sponte fuit, cauendum etiam esse a maritis intuitu dotis illatae; hinc vxor ratione dotalium in bonis mariti, a tempore contracti matrimonii tacitam habet hypothecam, v. l. vn. §. 1. C. de rei vxor. act. GAIL. L. II. O. 86. n. 3. idem obtinet ratione augmenti dotis, Nou. 97. c. 2. a die augmenti. De iure Saxon. v. P. II. C. 24. ad eamque CARPZ. alia priuilegia, quae dotis intuitu concessa leguntur, adducere superfedeo, cum illa vbique occurrunt.

VIII.

Non autem nouum est vt ius ciuile et iura hodierna plerorumque locorum feminis quoad dotem illatam prospiciant, sed idem iure Hebraeorum etiam obtinuit. Non iniucundum erit ex SELDENI

vxore Hebraica hac de re quaedam adduxisse. Sic autem ille *L. II. c. 10.* ex instrumento dotali, quod sponsus sponsae dedit, scribit: *In me recipio praestare, in me recipio praestationem totius ipsius dotis etiam et bonorum, quae secum ipsa sponsa iam attulerit, aut postmodum sibi adquisierit, item et dotis incrementi conditionumque qualiumcumque ad dotem attinentium, nec in me solum, sed etiam in haeredes meos, qui mihi successerint, et in omnem substantiam meam pretiosorem, possessionesque meas qualescumque sub coelo; quae siue nunc mihi sunt, siue in posterum fuerint, idque siue res fuerint mobiles siue immobiles; quae vniuersa pignori sunt atque hypothecae doti iam dictae tibi ac rebus quas secum attulerit, seu postmodum adquisierit sponsa et incremento dotis, ut exinde haec praestentur, siue dum superstes fuero, siue postquam sim mortuus. Quod et de Pallio super humeris meis dictum volo. Quin et obligatio omnium rerum, quae supra scribuntur memoranturque implenda, non qua probatio suppetat, deficiatue, seu pro libelli formulae vi, sed iuxta vim et effectum omnium libellorum dotalium, qui in vsu apud Israelitas, et secundum id quod receperunt et ordinarunt Rabbini nostri pie memorariae. Haec SELDENVS. Patet ex his quod etiam apud Hebraeos sponsae a sponso in securitatem dotis illatae oppignorata fuerint omnia ipsius bona mobilia et immobilia.*

§. IX.

Quid vero si sponsus bonis, quibus cauere possit, destitutus, quaeritur, an sponsa fideiussorem exigere queat? iure ciuili conceptis verbis negatur, *per l. 2. C. ne fidei iuss. vel mand. dot. dentur*, addita ratione: *ne causa perfidiae in connubio eorum generetur*; Mulier scilicet non debet plus extraneo quam marito credere. Ridiculam vero adductam rationem vocat ac in Germania fideiussores admitti, Ictorum assensu et Praeiuicio *F. I. Helmst.* adfirmat *ill. LEYSER. Spec. ad P. XIII. med. 1. p. m. 134. et spec. 523. medit. 8. p. 870. seq. v. omn. BEYER. ad P. tit. de fideiuss. posit. 7. 15. CARPZ. P. II. C. 42. def. 17. GRAEVIUS Pract. Concl. Lib. II. concl. 48. confid. 1. m. p. 246. BALDVS NOVELLVS de dote C. VI. Priuil. 21. p. m. 51. seq.*

X.

Vxor igitur quae semel in matrimonium consensit, marito bonorum administrationem, et propter hanc, nec non ob onera matrimonii vsumfructum illatorum ipsi relinquere tenetur, id quod in specie de iure nostro Saxonico adferendum. An vero hoc assertum expresse scriptoque iure nitatur, adeo expeditum non est. Adfirmant hoc haud pauci. Ex multis adduco *RAVCHBAR. L. I. qu. 47. n. 32.*

neris
cidar

n. 32. et CARPZ. P. II. C. 15. d. 25. qui hunc in finem adlegant
 Sand. R. Lib. I. Art. 31. ibi: Wenn ein Mann ein Weib nimmt, so nimmt
 er sie in sein Gewehr, und alles ihr Gut zu rechter Vormundschaft; L. III.
 Art. 45. ibi: Der Mann ist Vormund seines Weibes, zu Hand, als sie ihm
 angetrauet wird. et in verb: Das Weib tritt in sein Recht, wenn sie in sein Bett
 tritt, &c. per quos textus tamen à tutela ad vsumfructum vix argumen-
 tari licebit. Ex verbis vero, Lib. 1. Art. 31. Mann und Weib, haben
 nicht gezweyet Gut zu ihrem Leibe &c. ad quae potissimum prouocant, id
 saltem adparet, quod non solus maritus, sed vterque coniugum,
 vsumfructum omnium bonorum communem habere debeant. Vt
 propterea perceptio vsumfructus non tam iuri expresso, quam con-
 suetudinario adscribendus videatur. v. BARTH. de marito vsufu-
 ctuario Saxonico Cap. II. §. I.

XI.

Vtrum vero etiam hic vsumfructus marito, qui minorennem
 vxorem duxit, competat, an potius ex manibus curatoris aetatis illum
 percipere debeat, nuper tandem modo coram Praetorio Lipsiensi con-
 trouersum. Curator minorennis suae maritalae potissimum vrgebat,
 bona sua hypothecae adhuc subiacere donec liberatus esset, hinc ipse
 vsumfructum etiam ex aedibus, quas vxor minorennis possidebat,
 percipere intendebat, proptereaque a iudice, praecceptum de non
 soluenda mercede ad conductores aedium, petebat. Reus vero prae-
 primis ad textus iuris Prouincialis, §. praec. adductos, prouocabat
 sibi que per eos et administrationem et vsumfructum competere, ad-
 ferebat. Vtraque tandem parte satis audita, Inclutus Scabinatus Lip-
 siensis in causa R. W. in Vormundschaft Christianen D. G. Klägers, contra
 Fr. G. (maritum scil.) beflagten, Mens. Iun. 1736. sequentem in modum
 pronuntiabat: Daß Klägers Suchen, weil Beklagter von seines Ehe-Weibs
 Vermögen legitimus administrator ist, auch in §. 30. der teipziger Vormund-
 schaffts-Ordnung klar versehen, was ein Vormund derer Pfleg-befohlenen, welche
 sich in Ehestand begeben, und daselbst unter der Münd- und Unmündigkeit des
 verheyratheten Theils kein Unterschied gemacht wird, zu praekiren schuldig ist,
 alhier auch auf keine Caution, weshalber aber besondere Ursachen zu exprimi-
 ren gewesen, nicht angefraget worden, angebrachter maassen nicht statt hat.

§. XII.

Aliud autem dicendum et marito vsumfructus non concedendus,
 si male administrat, v. g. onera matrimonii non sustineat, tributa, vel
 etiam vsuras de forte, Paraphernalibus forte inhaerente, non exsol-
 uat &c. v. RICHTER de Success. ab Intest. Sect. 4. membr. 1. n. 9. item,
 si

si bonis cedat &c. Hinc in dicta causa, leuteratione à euratore aeratis interposita, inchoya Fac. Iur. Lips. Mens. Dec. anni praeteriti, sequentem tulit sententiam: Nummideo in Ansehung, daß Stäge fol. 121. beflagtens uble administration emiger massen beygebracht, (tributa sc. a marito soluta non erant) vornehmlich ader, weilten er, besage beygelegten Fasciculis selbbonis cedirer, aus denen Acten so viel zu befinden, daß Klägers Euchen stat hat, derowegen demselben auch fernerhin die administration seiner Pfiog. besohlenen Vermögens zu überlassen, und das fol. 2. gesuchte Verbotß (de non soluenda a conductoribus mercede) mit zu theilen.

§. XIII.

Ex dictis, pauperi marito, illi etiam qui minorem duxit vxorem, administrationem et vsum fructum rerum illatarum competere adparet, modo bene et instar boni patrisfam. administret. De distinctione inter bona dotalia et Paraphernalia quaedam adducere lubens superfedeo, lectorem autem cupidum ad BARTHIL dissertationem §. 10. citat. et ZIGLERVM de iure dotium, in eius Volum. p. 910. seq. ablego.

COROLLARIA.

I.

Res, vxori a marito ad vsum et ornatum commodatae, si ante vxoris obitum reuertuntur ad maritum, pro Gerada non habentur, sed haereditariae fiunt, adeoque marito adquirentur. Ratio ea dari potest, quis quae in possessione vxoris defunctae tempore mortis non inueniuntur, rebus Geradicis accenseri nequeunt. Possessio enim mulieris, ex qua verum dominium praesumitur, propinqua Geradae causa est, Weichb. art. 23. vbi Gloss. CARPZ. P. II. C. XIV. d. 27. et 30. Neque nuda rei traditio, nullo titulo suffulta, per se aliquid iuris in accipientem transfert. l. 31. pr. d. A. R. D. nedum proprietatem et dominium. Animus donandi etiam hic non praesumitur, quippe donationes inter coniuges ipso iure inualidae habentur. t. i. ff. et C. de don. int. vir et vx. Haec iuris ciuilibus principia expresse confirmata leguntur in Land. X. l. 1. a. 31. §. Darum maq. CARPZ. P. I. C. 13. d. 14. In rebus igitur vtensilibus post mortem vxoris cognata, superfite marito,

neris
cidar

marito; nihil iuris habet, sed easdem in mariti dominio relinquit. Quam sententiam praeiud. *Fac. Iur. Vir. confirmat de WERNHER. in Enunc. P. I. En. 10. p. m. 17. sqq.* quem omnino vide.

II.

Olim vetere iure Germanico nihil discriminis inter bona vxoris dotalia et paraphernalia fuit, uti recte obseruarunt viri eruditione celebratissimi. Hodie omnino differunt. In dotalibus enim omnia fere, quae in iure Romano circa dotem constituta deprehenduntur, iura ac privilegia adhuc hodie obtinent. His contradistinguuntur paraphernalia, quorum dominium vxori, marito administratio et vsusfructus conceditur. Quibus accessit tertium bonorum genus, puta recepticia, *Spiel-Gelder*, quorum proprietates et vsusfructus et administratio penes vxorem est. *v. ill. LEYSER. Spec. ad x. 102. med. 3. et 2. et GAERTN. diff. de diff. inter dot. et paraph. §. 6.*

III.

Vsusfructus paraphernalium non ex iure ciuili, sed ex moribus patriis repetendus est. Vnde olim marito non competebat, nisi expresso pacto constitutus. *l. 8. C. de pact. conu.* Iure Saxonico maritis ipso iure conceditur.

IV.

Si filiusfam, cum dotata muliere matrimonium contrahit, quaeritur, cui hoc casu vsusfructus competat? Equidem si domo patris et pane adhuc utatur, patri recte tribuimus, ea potissimum de causa, quia dos ad onera matrimonii ferenda constituitur, quae iam non sentit maritus, sed parens, adeoque ei haud dubie vsusfructus dotis debetur. *v. l. 46 ff. fam. herc. l. 56 §. 1. et 2. et l. 57. ff. de iur. dot.*

V.

An sponsus etiam vsusfructum bonorum sponsae accipiat? quaestio plus quam Domitiana quibusdam videri posset, quum alias in favorabilibus de sponso idem iuris sit, quod de marito. *l. 4. ff. de fund. dot. l. 6. C. de don. ant. nupt. l. 5. C. de bon. quae lib. Astamen quia hic de praeiudicio sponsae agitur, et dotis constitutio*

stitutio ob onera matrimonii ferenda, quae nondum patitur
sponsus, introducta est, negantium sententia nobis placet.

VI.

Haec regula, quod duo eiusdem rei domini in solidum esse nequeant
l. 5. §. ult. ff. commod. l. 19. §. 3 ff. de castr. pec. circa dotis domi-
nium limitatur. Istud enim marito et vxori simul a plerisque
adscribitur, quae sententia etiam nobis arridet, addita tamen
hac distinctione, quod maritus rei dotalis dicatur dominus
intuitu constantis matrimonii, vxor vero intuitu dissoluendi.

VII.

Quaeritur, an maritus etiam apud Romanos vxoris tutor vel curator
legitimus fuerit? Adfirmavit hoc pridem GREG. THOLOS.
Syn. iur. vniu. XII. 4. 12. SCIP. GENTIL. ad Apul. Apul.
n. 1020. nec non SCHILT. Ex. XXXVII. 227. ex male CIC.
pro Flacc. c. 34. intellecto loco. Nobis negatiua verior vide-
tur. Conf. l. 14. ff. de curat. fur. et al. l. 2. C. qui dar. iur. quia
difficile erat, rationes, a marito, propter imperium maritale,
exigere, et si male res vxoris gessisset, quaelibet tamen marito
condonabat.

VIII.

Ad vsum fructum maritalem non opus est consensione thalami, licet
etiam alias ad effectum succedendi ex statuto vel pacto dotalibus a
iure Sax. Communi, Land. X. lib. 1. art. 45. verb. Wenn sie in
seinem Bette tritt &c. et Electorali, P. III C. 19. verb. Das Beylager
oder Bette beschreiten erfolgen muß &c. specialiter requiratur.

IX.

In bona vxoris paraphernalia eorumque vsum fructum ob aes mariti
alienum executio inuita vxore non potest institui, nisi vsum
fructus matrimonii onera longe excedat. v. O. P. S. Tit. 40.
Conf. STRVV. Syn. iur. feud. §. 12. apb. 7. n. 4.

ULB Halle
003 898 946

3

561

59.
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN ACADEMIA LIPSIENSI
CONSENSV

1739, 16.

DISSERTATIONEM
DE MARITO
ADMINISTRATORE
ET VSFRVCTVARIO
BONORVM VXORIS
ADHVC MINORENNIS

SVB MODERAMINE
DN. ABRAHAMI KAESTNERI
IVRIVM DOCTORIS ET PRACT.

IN
AVDITORIO ICTORVM
DEFENDET
CAROLVS GOTTLIEB MÜLLERVS
DELITIO-MISN.

LIPSIÆ, *cl* 16CC XXXIX, die IV. Martii.
LITTERIS GABRIELIS TROGII.

